

استادبانک

نمونه سوالات همراه با جواب و

گام به گام کتاب‌های درسی

به طور کامل رایگان در

اپلیکیشن استادبانک

به جمع ده‌ها هزار کاربر اپلیکیشن رایگان استادبانک پیوندید.

[لینک دریافت اپلیکیشن نمونه سوالات استادبانک \(کلیک کنید\)](#)

* برای مشاهده نمونه سوالات دانلود شده به صفحه بعد مراجعه کنید.

۱- بی‌شک انسان نیز مانند موجودات طبیعی، ویژگی‌های مادی و حسی دارد. به همین دلیل در برخی موارد بر زندگی انسان‌ها و موجودات طبیعی، قوانین مشترکی حاکم است. ما با شناسایی این قوانین، قدرت دست‌کاری در آنها برای بهبود بخشیدن به آنها را به دست می‌آوریم. ولی بین انسان‌ها و موجودات طبیعی تفاوت‌های بنیادی نیز وجود دارد.

الف) به نظر شما چه تفاوت‌های مهمی میان جامعه و موجودات طبیعی وجود دارد؟
ب) آیا این ویژگی‌های متفاوت را می‌توان با روش علوم طبیعی توضیح داد؟ آیا این تفاوت‌های بنیادی، رویکردهای دیگری را برای توضیح نظام اجتماعی ضروری نمی‌سازند؟

« پاسخ »

الف) انسان‌ها از قدرت تفکر و پیچیده‌ترین زبان ارتباطی بهره‌مندند. کنش‌های انسانی آگاهانه، هدفدار، ارادی و معنادار است. به واسطه کنش اجتماعی، انسان‌ها پدیده‌های اجتماعی را ایجاد کردند. این ویژگی‌ها باعث تفاوت‌های بنیادی بین انسان‌ها و موجودات طبیعی می‌شوند در نتیجه، جوامع انسانی برخلاف جهان موجودات طبیعی از تنوع و تفاوت زیاد برخوردار است و می‌تواند به وسیله انسان‌ها تغییر نماید.

ب) بله. روش‌های علوم طبیعی که محدود به روش حسی و تجربی است نمی‌تواند تمام ابعاد کنش اجتماعی انسان را مورد توجه قرار دهد. در نتیجه درک مفهوم نظم اجتماعی در جوامع انسانی، نیاز به مطالعه با روش‌های تحقیق متعدد (کمی و کیفی) دارد.

۲- گاهی تغییر در یک پدیده‌ی اجتماعی با تغییر در پدیده‌ی دیگر همراه است. این دو پدیده را «هم‌تغییر» می‌گویند. یعنی می‌توان تغییرات یکی از آنها را به کمک تغییرات دیگری توضیح داد. برخی از این هم‌تغییری‌ها قابل مشاهده‌اند و می‌توان آنها را با روش کمی و آماری مطالعه کرد.

به نظر شما آیا میان بیکاری در کشور و عواملی مانند میزان دانش و مهارت دانش‌آموختگان مدارس و دانشگاه‌ها، رکود اقتصادی، ناتوانی اقتصاد در ایجاد شغل و واردات بی‌رویه رابطه‌ای وجود دارد؟ آیا این روابط را می‌توان مشاهده و با روش‌های کمی مطالعه کرد؟

« پاسخ »

میزان بیکاری و عوامل نام برده شده در سؤال مانند میزان مهارت دانش‌آموختگان، رکود اقتصادی و ... قابل اندازه‌گیری هستند. در نتیجه می‌توان ارتباط آنها را با روش‌های کمی و آماری مورد مطالعه قرار داد. اگر حالت‌های زیر را فرض بگیریم می‌توانیم ادعا کنیم بین پدیده‌ها هم‌تغییری وجود دارد. به طور مثال:

با کاهش رکود اقتصادی، میزان بیکاری کاهش می‌یابد.

با افزایش واردات بی‌رویه، میزان بیکاری افزایش می‌یابد.

با افزایش میزان دانش و مهارت دانش‌آموختگان، میزان بیکاری کاهش می‌یابد.

نکته: هم‌تغییری به معنای هم‌بستگی بین پدیده‌های اجتماعی است. به طور مثال اگر دو متغییر اجتماعی با هم افزایش یابند یا با هم کاهش یابند (هم‌بستگی مستقیم) یا با افزایش یکی، دیگری کاهش یابد (هم‌بستگی معکوس) می‌توان از هم‌تغییری صحبت کرد.

۳- الف) شما وضعیت قانون‌گرایی و قانون‌گریزی در جامعه‌ی ایران را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ ب) آیا زندگی اجتماعی فقط با قوانین رسمی سامان می‌یابد یا قواعد دیگری هم وجود دارند؟ آیا می‌توانید برخی از این قواعد غیررسمی را نام ببرید؟

« پاسخ »

الف) قانون‌گریزی یکی از مسائل اجتماعی جامعه ایران است که در سطوح مختلف (نظام اجتماعی - کنش اجتماعی) قابل مشاهده است. اگر چه نهادهای رسمی جامعه‌پذیری مانند آموزش و پرورش به آموزش قانون‌گرایی توجه دارند اما این مساله به عوامل متعددی مرتبط است مانند: ضعف کنترل اجتماعی، بی‌اعتمادی اجتماعی، ناسازگاری قوانین، عملکرد نظام سیاسی و ...
ب) ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی می‌توانند در قالب عرف، سنت، رسوم اجتماعی، مناسک و ... نمودار شوند.

۴- چرا رویکرد جامعه‌شناسی پوزیتیویستی در مورد «پیشرفت جوامع» قابل نقد است؟

« پاسخ »

زیرا انسان‌ها می‌توانند جوامع و تاریخ‌های گوناگونی را پدید آورند.

۵- جامعه‌شناسی پوزیتیویستی در مورد پیشرفت جوامع چه دیدگاهی دارد؟

« پاسخ »

همه جوامع، مسیر یکسانی به سوی پیشرفت طی می‌کنند و از جوامع ساده به جوامع پیچیده تبدیل می‌شوند.

۶- جامعه‌شناسی پوزیتیویستی در مورد تفاوت میان جوامع مختلف چه دیدگاهی دارد؟

« پاسخ »

جامعه‌شناسان پوزیتیویست، جامعه را نیز صرفاً یک پدیده‌ی طبیعی پیچیده می‌دانستند و تفاوت میان جوامع مختلف را تنها تفاوت کمی می‌دیدند. از نظر آن‌ها برخی جوامع از برخی دیگر پیچیده‌ترند، در رفع نیازهای خود تواناترند و به همین دلیل پیشرفته‌ترند.

۷- چرا رویکرد جامعه‌شناسی پوزیتیویستی در مورد «انسان» قابل نقد است؟

« پاسخ »

زیرا انسان‌ها با موجودات طبیعی، تفاوت‌های بنیادی دارند.

۸- جامعه‌شناسی پوزیتیویستی در مورد انسان چه دیدگاهی دارد؟

« پاسخ »

جامعه‌شناسان پوزیتیویست که می‌خواستند انسان را بر جامعه مسلط کنند، او را مغلوب جامعه ساختند. انسان در دیدگاه پوزیتیویستی، صرفاً یک موجود طبیعی پیچیده‌تر از سایر موجودات طبیعی دانسته می‌شود.

۹- چرا «یکسان دانستن جامعه و طبیعت» در جامعه‌شناسی پوزیتیویستی قابل نقد است؟

« پاسخ »

زیرا این دیدگاه، انسان‌ها را به پیچ و مهره‌های نظم اجتماعی تقلیل می‌دهد، هم‌چنین جامعه برخلاف طبیعت، محصول و مخلوق کنش انسان‌ها است و بود و نبود آن، وابسته به انسان است.

۱۰- «تصور جامعه هم‌چون طبیعت» در جامعه‌شناسی پوزیتیویستی، چه پیامدی برای ما دارد؟

« پاسخ »

الف) در آن صورت ما فقط می‌توانیم از دانش‌های ابزاری خود استفاده کنیم و جامعه و پدیده‌های اجتماعی را بشناسیم، اما قادر نخواهیم بود، تغییری بنیادین در جامعه به وجود آوریم.
ب) نظم اجتماعی بیرون و مستقل از ما خواهد بود و فقط باید خود را با آن تطبیق دهیم و سازگار کنیم.
پ) یکسان دانستن طبیعت و جامعه، انسان‌ها را به پیچ و مهره‌های نظم اجتماعی تقلیل می‌دهد.

۱۱- در جامعه‌شناسی پوزیتیویستی منظور از این‌که «جامعه را هم‌چون طبیعت تصور کنیم» چیست؟

« پاسخ »

یعنی آنرا دستاوردی انسانی نمی‌دانیم، یعنی آنرا واقعیتی بیرونی تصور کنیم که با قوانینی به استحکام قوانین طبیعت اداره می‌شود.

۱۲- انسان در مقابل قوانین طبیعی از چه اختیاری برخوردار است؟

« پاسخ »

ما فقط می‌توانیم این قوانین را بشناسیم، سپس با استفاده از علوم طبیعی و تا جایی که قوانین طبیعی به ما اجازه می‌دهند، در طبیعت و پدیده‌هایی مانند ماشین و بدن که براساس قوانین طبیعی عمل می‌کنند، تغییراتی ایجاد نماییم و آن پدیده‌ها را کنترل کنیم.

۱۳- ویژگی قوانین طبیعی چیست؟

« پاسخ »

ماشین و بدن براساس قوانین طبیعی عمل می‌کنند. طبیعت بیرون و مستقل از ماست. ما آنرا پدید نیآورده‌ایم و قبل از ما وجود داشته است. تلاش ما برای شناخت قوانین طبیعت به هیچ وجه این قوانین را تغییر نمی‌دهد.

۱۴- منظور از این که جامعه‌شناسی پوزیتیویستی الگو و روش خود را از علوم طبیعی می‌گیرد، چیست؟

« پاسخ »

جامعه‌شناسان پوزیتیویست معتقد بودند، همان‌طور که فرمول‌های فیزیک می‌توانند نظم میان اجزای یک خودرو را نشان دهند، جامعه‌شناسی نیز باید بتواند به فرمول‌هایی برای توضیح نظم اجتماعی دست پیدا کند و همان‌گونه که علوم طبیعی شناخت و کنترل طبیعت را برای ما ممکن ساخته است، جامعه‌شناسی نیز باید شناخت و کنترل جامعه و برقراری نظم اجتماعی را ممکن سازد.

۱۵- جامعه‌شناسی پوزیتیویستی از کدام روش استفاده می‌کند؟

« پاسخ »

روش‌های علوم طبیعی

۱۶- الگوی جامعه‌شناسی پوزیتیویستی چیست؟

« پاسخ »

علوم طبیعی

۱۷- در کدام رویکرد، جامعه‌شناسی در زمره دانش‌های ابزاری قرار می‌گیرد؟

« پاسخ »

پوزیتیویستی

۱۸- کدام عامل، برخی جامعه‌شناسان را علاقه‌مند کرد که جامعه‌شناسی را به علوم طبیعی نزدیک و شبیه نمایند؟

« پاسخ »

موفقیت‌های بی‌سابقه علوم طبیعی

۱۹- جامعه‌شناسی پوزیتیویستی چه تصویری از جامعه و نظم اجتماعی داشتند؟

« پاسخ »

الف) شباهت‌های جامعه و پدیده‌هایی هم‌چون ماشین و بدن انسان را برجسته می‌کنند.

ب) نظم جامعه را همانند نظم میان اعضای بدن یا اجزاء ماشین می‌دانند.

پ) جوامع از انسان‌ها، نهادها، سازمان‌ها، ساختمان‌ها، خیابان‌ها، خودروها و بسیاری از عناصر دیگر تشکیل شده‌اند که با نظم خاصی در کنار هم قرار گرفته‌اند، همان‌طور که بدن و ماشین از اجزایی تشکیل شده‌اند که با نظم خاصی در کنار هم قرار گرفته‌اند.

۲۰- موفقیت دانشمندان علوم طبیعی، چه تأثیری بر جامعه‌شناسان گذاشت؟

« پاسخ »

عده‌ای از جامعه‌شناسان علاقه‌مند شدند تا شباهت‌های جامعه و پدیده‌هایی هم‌چون ماشین و بدن انسان را برجسته کنند و نظم جامعه را همانند نظم میان اعضای بدن یا اجزاء ماشین بدانند.

۲۱- مثال‌هایی ذکر کنید که چگونگی استفاده دانشمندان علوم طبیعی از نظم و قواعد جهان طبیعی را نشان دهد.

« پاسخ »

ما از خودرو استفاده می‌کنیم اما از چگونگی عملکرد اجزاء آن و نظم میان آن‌ها اطلاع دقیقی نداریم در حالی‌که دانشمندان با فعالیت‌های علمی، نظم و ترتیب میان این اجزاء را شناخته و سپس کنترل کرده‌اند تا بتوانند از آن در ساخت خودرو استفاده نمایند. علاوه بر این، آن‌ها تلاش می‌کنند، با استفاده از فرمول‌های ریاضی و آزمایش‌های تجربی، اجزای خودرو را به شکل بهتری کنار هم قرار دهند و نظم کامل‌تری را میان آن‌ها برقرار نمایند تا خودروی بهتری بسازند.

دانشمندان سایر علوم مانند پزشکی و زیست‌شناسی نیز همین گونه عمل می‌کنند. آن‌ها با شناخت قواعد حاکم بر بدن، به پیشگیری از بیماری‌ها و درمان آن‌ها می‌پردازند.

۲۲- آیا جامعه یک موجود زنده است؟

« پاسخ »

جامعه را می‌توان به یک موجود زنده تشبیه کرد ولی باید به این نکته توجه داشت که جامعه یک موجود زنده نیست، بلکه شبیه یک موجود زنده است.

۲۳- چرا یک نظام اجتماعی به تغییر اقدام می‌کند؟

« پاسخ »

نظام اجتماعی همانند یک موجود زنده تلاش می‌کند با تغییر در خود و محیط، نیازهای خود را تأمین کند و خود را در بلندمدت حفظ نماید.

۲۴- یک نمونه مثال بزیند یک نظام در خود تغییر ایجاد می‌کند؟

« پاسخ »

رشد جمعیت نیز از جمله تغییراتی است که یک نظام در خود ایجاد می‌کند.

۲۵- یک نمونه مثال بزیند که یک نظام اجتماعی در محیط تغییر ایجاد می‌کند؟

« پاسخ »

برداشت روزافزون از منابع تجدیدناپذیر، از جمله تغییراتی است که یک نظام اجتماعی در محیط ایجاد می‌کند.

۲۶- پویا بودن نظام اجتماعی به چه معناست؟ مثال بزنید.

« پاسخ »

منظور از پویا بودن نظام اجتماعی است که بخش‌های مختلف آن بر یکدیگر اثر می‌گذارند و از یکدیگر اثر می‌پذیرند. نظام اجتماعی هم می‌تواند در خود تغییراتی به وجود آورد، و هم می‌تواند در محیط خود تغییراتی ایجاد کند.

۲۷- «نظام اجتماعی» چیست؟

« پاسخ »

نظام اجتماعی یک ساختار اجتماعی پویاست. اگر ساختار اجتماعی را به خودرویی تشبیه کنیم که در یکجا پارک شده، نظام اجتماعی همان خودرو است که روشن شده و در حرکت است.

۲۸- یک ساختار اجتماعی مثال بزنید؟

« پاسخ »

ساختار نیروی دریایی

۲۹- ساختار اجتماعی در «سازمان‌ها» به چه معناست؟

« پاسخ »

در هر سازمانی حقوق و تکالیف مربوط به هر نقش، چگونگی روابط میان اعضا و ... مشخص است.

۳۰- ساختار اجتماعی در کدام گروه‌ها بهتر قابل مشاهده می‌شود؟

« پاسخ »

گروه‌های رسمی مانند سازمان‌ها

۳۱- منظور از ساختار اجتماعی چیست؟

« پاسخ »

ارتباط میان پدیده‌های اجتماعی، ساختار اجتماعی نامیده می‌شود. ساختار اجتماعی چگونگی رابطه و پیوند میان پدیده‌های اجتماعی مختلف است.

۳۲- پرسش‌هایی نظیر «قواعد اقتصادی چگونه با قواعد زندگی خانوادگی یا قواعد سیاسی هماهنگ می‌شود» به کدام مفهوم اشاره می‌کند؟

« پاسخ »

مفهوم ساختار اجتماعی

۳۳- ..... ارتباط ما با یک‌دیگر را امکان‌پذیر می‌سازند و سامان می‌دهند، کنش‌های ما را برای یک‌دیگر قابل پیش‌بینی می‌کنند و امکان مشارکت ما را در زندگی اجتماعی را فراهم می‌آورند.

« پاسخ »

قواعد اجتماعی ارتباط ما با یک‌دیگر را امکان‌پذیر می‌سازند و سامان می‌دهند، کنش‌های ما را برای یک‌دیگر قابل پیش‌بینی می‌کنند و امکان مشارکت ما را در زندگی اجتماعی را فراهم می‌آورند.

۳۴- جامعه‌شناسان در شناختن نظم اجتماعی به کدام پرسش‌ها توجه می‌کنند؟

« پاسخ »

قواعد و هنجارهای با هم زندگی کردن چگونه به وجود می‌آیند؟ چگونه دوام می‌آورند؟ چگونه تغییر می‌کنند؟

۳۵- آیا پیش‌بینی رفتار دیگران بر مبنای قواعد اجتماعی همواره صحیح خواهد بود؟

« پاسخ »

خیر. ممکن است گاهی دانسته‌هایمان غلط از آب درآیند، دیگران مطابق انتظارات رفتار نکنند و حوادثی خلاف قواعد رخ دهند.

۳۶- یک نمونه مثال بزیند که کارکرد نظم اجتماعی را نشان دهد.

« پاسخ »

ما اغلب می‌دانیم که باید از راننده‌ی تاکسی، پلیس، پزشک، همسایه یا دوست انتظار چه رفتارهایی را داشته باشیم و در مواجهه با آن‌ها چگونه رفتار کنیم. گرچه ممکن است گاهی دانسته‌هایمان غلط از آب درآیند، دیگران مطابق انتظارات رفتار نکنند و حوادثی خلاف قواعد رخ دهند.

۳۷- نظم اجتماعی چه فوایدی دارد؟

« پاسخ »

نظم اجتماعی پیش‌بینی رفتار دیگری و همکاری با آن‌ها را امکان‌پذیر می‌نماید؛ باعث می‌شود که شما بدانید، می‌توانید چه توقعات و انتظاراتی از دیگران داشته باشید و اتفاقات غیرمنتظره، شما را از همکاری با دیگران باز ندارند.

۳۸- مفهوم «نظم» به چه معناست؟

« پاسخ »

نظم یعنی قرار گرفتن هر پدیده در جای خود. جای پدیده‌ها را همین قواعد تعیین می‌کنند.

۳۹- نظم اجتماعی چگونه برقرار می‌شود؟

« پاسخ »

نظم اجتماعی در نتیجه قواعدی برقرار می‌شود که ما انسان‌ها برای با هم زندگی کردن پذیرفته‌ایم.

۴۰- در زندگی ما انسان‌ها نظم‌های پنهان و شگفت‌انگیزی وجود دارد که با هنر ..... از امر مأنوس، می‌توان آن‌ها را کشف کرد.

« پاسخ »

در زندگی ما انسان‌ها نظم‌های پنهان و شگفت‌انگیزی وجود دارد که با هنر آشنایی زدایی از امر مأنوس، می‌توان آن‌ها را کشف کرد.

۴۱- منظور از آشنایی زدایی چیست؟

« پاسخ »

یعنی از دید یک فرد غریبه به موضوعات آشنا و روزمره اطراف خود نگاه می‌کنند و در کنار بی‌نظمی، نظم را می‌شناسند.

۴۲- جامعه‌شناسان برای شناخت نظم از چه روشی استفاده می‌کنند؟

« پاسخ »

از امور آشنا و مأنوس آشنایی زدایی می‌کنند.

۴۳- کدام عامل باعث می‌شود که قادر به مشاهده نظم نباشیم؟

« پاسخ »

عادت کردن به آن

۴۴- مثال‌هایی ذکر کنید که نشان دهد در زندگی روزمره بی‌نظمی بیش‌تر از نظم به چشم می‌آید؟

« پاسخ »

دانش‌آموزی که دیر به مدرسه می‌رسد یا تکالیف خود را به موقع انجام نمی‌دهد، راننده‌ای که در شانه‌ی خاکی جاده رانندگی می‌کند یا سبقت غیرمجاز می‌گیرد، کارمند بانکی که در پرداخت وام، آشنایان و بستگان خود را در اولویت قرار می‌دهد، پزشکی که بیماران خود را در مطلب منتظر می‌گذارد و ... بیش‌تر به چشم می‌آیند در حالی که نظم‌ها از نظر ما پنهان هستند و کم‌تر به چشم می‌آیند؛ مثلاً دانش‌آموزان اغلب به موقع در مدرسه حاضر می‌شوند، مردم معمولاً قواعد راهنمایی و رانندگی را رعایت می‌کنند و ...

۴۵- در مثال ورزشگاه چه نظم‌هایی وجود دارد که افراد به آن توجه نمی‌کنند؟

« پاسخ »

در روز برگزاری شهرآورد، وسایل نقلیه‌ی عمومی برای رسیدن به ورزشگاه وجود دارد، پلیس در خیابان‌ها حضور دارد، هنگام ورود به ورزشگاه، نیروی انتظامی تماشاچیان را بازرسی می‌کند، همه‌ی بازیکنان به موقع در زمین بازی حاضر می‌شوند، بازی سر ساعت معین شروع می‌شود، بازی طبق قواعد از پیش تعیین شده انجام می‌شود و ...

۴۶- چرا ما بی‌نظمی را بیش‌تر می‌بینیم و نظم را مشاهده نمی‌کنیم؟

« پاسخ »

زیرا به نظم عادت کرده‌ایم.

۴۷- جای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید.

الف) انسان‌ها با تولد و ورود به جهان اجتماعی در مجموعه‌ای از آگاهی‌ها و دانش‌ها سهیم می‌شوند به این نوع از دانش، ..... می‌گویند.

ب) جامعه‌شناسی انتقادی بیش‌تر از جامعه‌شناسی تفهیمی از ..... فاصله گرفت.

ج) در زندگی ما انسان‌ها نظم‌های پنهان وجود دارد که با هنر ..... می‌توان آن‌ها را کشف کرد.

د) تنها راه تأثیر گذاردن بر اراده‌ی دیگران و به خدمت گرفتن فعالیت ارادی آن‌ها، ..... است.

« پاسخ »

ب) علوم طبیعی (ص ۱۶) (۰/۵)

د) جلب تبعیت (ص ۵۶) (۰/۵)

الف) دانش عمومی (ص ۳) (۰/۵)

ج) آشناندایی (ص ۲۱) (۰/۵)

- ۴۸- به ترتیب صحیح یا غلط بودن عبارتهای زیر را مشخص کنید.
- جامعه‌شناسان تبیینی معتقد بودند، همان‌طور که فرمول‌های فیزیک می‌توانند نظم میان اجزای یک خودرو را نشان دهند، جامعه‌شناسی نیز باید بتواند به فرمول‌هایی برای توضیح نظم اجتماعی، دست پیدا کند.
  - نظم اجتماعی، پیش‌بینی رفتار دیگران و همکاری با آنها را امکان‌پذیر می‌نماید.
  - نظم اجتماعی، چگونگی رابطه و پیوند میان پدیده‌های اجتماعی مختلف است.
  - ساختار اجتماعی تلاش می‌کند با تغییر در خود و محیط نیازهای خود را تأمین کند و خود را در بلندمدت حفظ نماید.
- (۱) ص، ص، غ، غ (۲) ص، غ، ص، غ (۳) غ، ص، ص، ص (۴) غ، غ، ص، ص

« پاسخ »

- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
- ارتباط میان پدیده‌های اجتماعی ساختار اجتماعی نامیده می‌شود. ساختار اجتماعی چگونگی رابطه و پیوند میان پدیده‌های اجتماعی مختلف است.
  - نظام اجتماعی همانند یک موجود زنده تلاش می‌کند با تغییر در خود و محیط نیازهای خود را تأمین کند و خود را در بلندمدت حفظ نماید.

- ۴۹- کدام گزینه در ارتباط با پیامدهای یکسان‌انگاری نظم طبیعت و جامعه، صحیح است؟
- (۱) جامعه، مستقل از انسان‌ها خواهد بود و متفاوت میان جوامع تنها تفاوت‌های کیفی است.
  - (۲) انسان‌ها قادر خواهند بود با تغییرات بنیادین در قوانین جامعه، آن را دگرگون کنند.
  - (۳) انسان‌ها می‌توانند جوامع و تاریخ‌های گوناگونی را پدید آورند.
  - (۴) جامعه، واقعیتی بیرونی است که با قوانینی به استحکام قوانین طبیعت اداره می‌شود.

« پاسخ »

- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. اگر جامعه را همچون طبیعت تصور کنیم، جامعه، واقعیتی بیرونی خواهد بود که با قوانینی به استحکام قوانین طبیعت اداره می‌شود.

۵۰- به ترتیب عبارات زیر با چه مفاهیمی، ارتباط دارند؟

- ارتباط میان پدیده‌های اجتماعی
- چگونگی پیوند میان پدیده‌های اجتماعی
- همانندسازی جامعه با پدیده‌هایی همچون ماشین و بدن انسان
- دیدن موضوعات آشنا و روزمره از دید یک فرد غریبه
- (۱) ساختار اجتماعی - ساختار اجتماعی - نگرش جامعه‌شناسی تبیینی - آشنایی زدایی
- (۲) نظام اجتماعی - نظام اجتماعی - نگرش جامعه‌شناسی تفسیری - آشنایی زدایی
- (۳) ساختار اجتماعی - نظام اجتماعی - نگرش جامعه‌شناسی تبیینی - آشنایی زدایی
- (۴) نظام اجتماعی - ساختار اجتماعی - نگرش جامعه‌شناسی تفسیری - آشنایی زدایی

« پاسخ »

- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
- ساختار اجتماعی: ارتباط میان پدیده‌های اجتماعی
  - ساختار اجتماعی: چگونگی رابطه و پیوند میان پدیده‌های اجتماعی
  - نگرش جامعه‌شناسی تبیینی: همانندسازی جامعه با پدیده‌هایی همچون ماشین، بدن انسان و ...
  - آشنایی زدایی: دیدن موضوعات آشنا و روزمره اطراف از دید یک فرد غریبه

۵۱- کدام گزینه در رابطه با جامعه‌شناسی تبیینی، صحیح بیان نشده است؟

- (۱) روش مطالعه‌ی جامعه، همان روشی است که در مطالعه‌ی طبیعت به کار گرفته می‌شود.
- (۲) پدیده‌های اجتماعی مانند پدیده‌های طبیعی دانسته می‌شوند و جامعه همانند طبیعت در نظر گرفته می‌شود.
- (۳) با شناخت نظم اجتماعی، به انسان‌ها قدرت پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل جامعه را می‌دهد.
- (۴) جامعه یک پدیده طبیعی دانسته می‌شود و تفاوت میان جوامع مختلف را تنها تفاوتی کیفی می‌بیند.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. جامعه‌شناسی تبیینی، جامعه را نیز صرفاً یک پدیده‌ی طبیعی پیچیده می‌داند و تفاوت میان جوامع مختلف را تنها تفاوتی کمی می‌بیند.

۵۲- به ترتیب هریک از عبارات زیر با کدام مفاهیم در گزینه‌های زیر ارتباط دارد؟

- ارتباط میان پدیده‌های اجتماعی
- هدف جامعه‌شناسی تبیینی
- بیان چرایی یک پدیده
- (۱) ساختار اجتماعی - پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی - تبیین
- (۲) نظام اجتماعی - روابط علت و معلولی میان پدیده‌ها - تبیین
- (۳) قواعد اجتماعی - پیشگیری و کنترل جامعه - توصیف
- (۴) ساختار اجتماعی - ارتباط بین پدیده‌های اجتماعی - توصیف

« پاسخ »

- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
- ارتباط میان پدیده‌های اجتماعی را ساختار اجتماعی می‌نامند.
- هدف جامعه‌شناسی تبیینی، پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی است.
- منظور از تبیین، بیان چرایی یک پدیده یا پدیده یا نشان دادن علت ایجاد یا زوال آن است.

۵۳- درستی یا نادرستی عبارات زیر در کدام گزینه به درستی اشاره شده است؟

- پویا بودن نظام اجتماعی یعنی بخش‌های مختلف آن بر یکدیگر اثر می‌گذارند و از یکدیگر اثر می‌پذیرند.
  - جامعه‌شناسی تبیینی، نظم اجتماعی را بیش‌تر براساس مناسبات درونی توضیح می‌دهد.
  - از دیدگاه جامعه‌شناسی تبیینی، ماشین و بدن براساس قوانین طبیعی عمل می‌کنند، طبیعت بیرون و مستقل از ما است.
- (۱) غ - غ - ص (۲) ص - غ - ص (۳) ص - ص - ص (۴) غ - ص - غ

« پاسخ »

- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. عبارت دوم:
- جامعه‌شناسی تبیینی، نظم اجتماعی را بیش‌تر براساس مناسبات بیرونی توضیح می‌دهد.

۵۴- پاسخ‌های سوالات زیر به ترتیب کدام است؟

- اشتراک دانش‌های اقتصاد، جمعیت‌شناسی و زبان‌شناسی چیست؟
- در امان ماندن از آسیب‌های احتمالی زندگی در اجتماعات مختلف پیامد چیست؟
- به چه دلیل علوم انسانی از فعالیت‌های غیرارادی انسان‌ها بحث نمی‌کند؟
- (۱) مطالعه‌ی پدیده‌های اجتماعی - استفاده از علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن‌ها - مستقل بودن فعالیت‌های غیرارادی از اهداف و معانی موردنظر انسان‌ها
- (۲) بررسی پیامدهای اجتماعی کنش انسانی - غلبه بر محدودیت‌های طبیعی - مستقل بودن فعالیت‌های غیرارادی از اهداف و معانی موردنظر انسان‌ها
- (۳) مطالعه‌ی پدیده‌های اجتماعی - شناخت قواعد زندگی - کنش نبودن فعالیت‌های غیرارادی
- (۴) ابعاد مختلف زندگی اجتماعی - آگاهی از فرصت‌ها و محدودیت‌های فناوری - کنش نبودن فعالیت‌های غیرارادی

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. اقتصاد، حقوق، سیاست، تاریخ، باستان‌شناسی، ارتباطات، مردم‌شناسی، جامعه‌شناسی، جمعیت‌شناسی، زبان‌شناسی، مدیریت، روان‌شناسی اجتماعی و جغرافیای انسانی از جمله رشته‌هایی هستند که پدیده‌های اجتماعی را مطالعه می‌کنند.

ما با شناخت قواعد زندگی در خانواده، کلاس، شهر، محله، کشور و دیگر اجتماعات، هم از فرصت‌های آن‌ها برخوردار می‌شویم و هم از آسیب‌های احتمالی زندگی در اجتماعات مختلف در امان می‌مانیم.

علوم انسانی درباره‌ی کنش‌های انسان و آثار و پیامدهای آن بحث می‌کنند. می‌دانید کنش با آگاهی و اراده‌ی انسان انجام می‌شود و هدف و معنای خاصی دارد و به همین دلیل شناخت آن بدون فهم هدف و معنای آن ممکن نیست. علوم انسانی از فعالیت‌های غیرارادی انسان‌ها بحث نمی‌کند؛ زیرا فعالیت‌های غیرارادی، کنش نیستند. علوم‌ی که به این پدیده‌ها می‌پردازند، با آن‌که درباره‌ی انسان بحث می‌کنند، جزو علوم انسانی نیستند.

۵۵- هر یک از عبارات زیر به ترتیب علت، تعریف یا پیامد کدام گزینه را نشان می‌دهد؟

- یکسان دانستن طبیعی و جامعه
- از دید یک فرد غریبه به موضوعات آشنا و روزمره اطراف نگاه کردن
- تضمین پیش‌بینی رفتارها با تطمیع و تهدید و اجبار
- (۱) تقلیل انسان‌ها به پیچ و مهره‌های نظام اجتماعی - هویت‌زدایی - توضیح دادن نظام اجتماعی براساس مناسبات بیرونی
- (۲) تسلط انسان بر جامعه - آشنایی زدایی - ایجاد قواعد اجتماعی که در جلب مشارکت افراد براساس رضایت موفق عمل نمی‌کند.
- (۳) تقلیل انسان‌ها به پیچ و مهره‌های نظام اجتماعی - آشنایی زدایی - برقراری نظام اجتماعی براساس الگوی پوزیتیویستی
- (۴) مغلوب ساختن جامعه توسط انسان - آشنایی زدایی - افزایش قواعد و قوانین نظارتی و ابزارهای کنترل‌کننده

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. عبارت اول: علت تقلیل انسان‌ها به پیچ و مهره‌های نظم اجتماعی
عبارت دوم: تعریف آشنایی‌زدایی
عبارت سوم: پیامد برقراری نظم اجتماعی براساس الگوی پوزیتیویستی

- ۵۶- به ترتیب نگرش جامعه‌شناسان پوزیتیویست، به جامعه و انسان چگونه بود؟
- ۱) از نظر آن‌ها همه جوامع یک نوع پیچیدگی دارند - عمل انسان‌ها معنادار است.
  - ۲) تفاوت میان جوامع مختلف را تفاوتی کیفی می‌دانستند - انسان‌ها با موجودات طبیعی تفاوت‌های بنیادی دارند.
  - ۳) جامعه را صرفاً یک پدیده طبیعی پیچیده می‌دانستند - صرفاً یک موجود طبیعی پیچیده‌تر از سایر موجودات طبیعی است.
  - ۴) انسان‌ها می‌توانند جوامع و تاریخ‌های گوناگونی را پدید آورند - انسان‌ها قادرند، نظم اجتماعی را تغییر دهند.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. جامعه را صرفاً یک پدیده طبیعی پیچیده می‌دانستند - صرفاً یک موجود طبیعی پیچیده‌تر از سایر موجودات است.

- ۵۷- به ترتیب وجه اشتراک جامعه‌شناسی پوزیتیویستی و تفهیمی - تفسیری چیست و نتیجه یکسان‌انگاری طبیعت و جامعه کدام است؟

- ۱) محدود دانستن علم به علم تجربی - تقلیل انسان‌ها به پیچ و مهره‌های نظم اجتماعی
- ۲) تأکید بر روش تجربی در جامعه‌شناسی - شناخت جامعه و پدیده‌های اجتماعی، به عنوان پدیده‌های وابسته به انسان
- ۳) مطالعه پدیده‌های اجتماعی از طریق حواس - ناتوانی در ایجاد تغییری بنیادین در جامعه
- ۴) توجه به معنای کنش‌های اجتماعی - مغلوب شدن انسان توسط نظم اجتماعی

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. با این‌که وبر بر روش تفهیمی به عنوان روش ویژه علوم اجتماعی تأکید می‌کرد اما هم‌چنان علم را به علم تجربی محدود می‌دانست و معتقد بود، آنچه جامعه‌شناسان می‌گویند، باید با روش تجربی اثبات شود، وگرنه ارزش علمی ندارد.

یکسان دانستن طبیعت و جامعه، انسان‌ها را به پیچ و مهره‌های نظم اجتماعی تقلیل می‌دهد، درحالی‌که جامعه برخلاف طبیعت، محصول و مخلوق کنش‌های انسان‌هاست و بود و نبود آن وابسته به انسان است.

- ۵۸- هر یک از موارد زیر با چه مفهومی ارتباط دارند؟

- انسان صرفاً یک موجود طبیعی پیچیده تر از سایر موجودات طبیعی است.
  - پیش‌بینی رفتار دیگران و همکاری با آنان را امکان‌پذیر نمودن
  - آگاهی و معناداری کنش اجتماعی
- ۱) نگرش تفهیمی - پویا بودن نظام اجتماعی - دیدگاه انتقادی
  - ۲) دیدگاه تفهیمی تفسیری - تأکید بر نظم اجتماعی - پیچیدگی کنش اجتماعی
  - ۳) دیدگاه پوزیتیویستی - ساختار اجتماعی - از ویژگی‌های کنش اجتماعی
  - ۴) دیدگاه پوزیتیویستی - فایده‌ی نظم اجتماعی - مهم‌ترین ویژگی کنش اجتماعی

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. دیدگاه پوزیتیویستی - فایده‌ی نظم اجتماعی - مهم‌ترین ویژگی کنش اجتماعی

۵۹- کدام یک جزء دیدگاه جامعه‌شناسان پوزیتیویست نیست؟

- (۱) جامعه‌شناسی باید شناخت و کنترل جامعه و برقراری نظم اجتماعی را ممکن سازد - تفاوت میان جوامع مختلف را تنها تفاوتی کمی می‌دانستند.
- (۲) روش مطالعه جامعه همان روشی است که در مطالعه طبیعت به کار گرفته می‌شود - جامعه شناس می‌تواند درباره آرمان‌ها و ارزش‌ها داوری علمی کند.
- (۳) پدیده‌های اجتماعی مانند پدیده‌های طبیعی دانسته می‌شود، پس روش مطالعه آن‌ها یکسان است - علوم طبیعی را الگوی خود می‌داند و روش‌های علوم طبیعی را به کار می‌گیرد.
- (۴) جامعه‌شناسی باید بتواند به فرمول‌هایی برای توضیح نظم اجتماعی دست پیدا کند - انسان در دیدگاه پوزیتیویستی، صرفاً یک موجود طبیعی پیچیده‌تر از سایر موجودات طبیعی است.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. روش مطالعه جامعه همان روشی است که در مطالعه طبیعت به کار گرفته می‌شود - جامعه‌شناس نمی‌تواند درباره آرمان‌ها و ارزش‌ها داوری کند.

۶۰- به ترتیب کدام یک، فایده نظم اجتماعی نیست و کدام یک با شکل‌گیری دانش علمی مرتبط است؟

- (۱) پیش‌بینی رفتار دیگران - ارائه پیشنهاد برای حل مشکلات
- (۲) امکان‌پذیر شدن همکاری با دیگران - طرح ایده‌های جدید
- (۳) برآورده نشدن توقعات و انتظارات از دیگران - تلاش برای حل مسایل و مشکلات زندگی
- (۴) بازداشتن اماکن همکاری با دیگران در اتفاقات غیرمنتظره - تلاش برای حل تعارض میان دانش علمی و عمومی

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. برآورده نشدن توقعات و انتظارات از دیگران - تلاش برای حل مسائل و مشکلات زندگی